

Republika Srbija
VRHOVNI KASACIONI SUD
Rev 1427/11
23.02.2012. godina
Beograd

U IME NARODA

Vrhovni kasacioni sud, u veću sastavljenom od sudija Snežane Andrejević, predsednika veća, Vide Petrović-Škero i Ljubice Milutinović, članova veća, u parnici tužilaca S.K., E.K. i H.K., svih iz N.P., koje zastupa U.H., advokat iz R., protiv tužene Republike Srbije - Ministarstvo pravde, koju zastupa Republički javni pravobranilac, radi naknade štete, odlučujući o reviziji tužilaca, izjavljenoj protiv presude Apelacionog suda u Kragujevcu Gž. 2024/11 od 15.09.2011. godine, u sednici održanoj dana 23.02.2012. godine, doneo je

P R E S U D U

ODBIJA SE kao neosnovana revizija tužilaca izjavljena protiv presude Apelacionog suda u Kragujevcu Gž. 2024/11 od 15.09.2011. godine.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Apelacionog suda u Kragujevcu Gž. 2024/11 od 15.09.2011. godine odbijena je žalba tužilaca i potvrđena presuda Višeg suda u Novom Pazaru P 18/10 od 26.05.2011. godine kojom je: odbijen: tužbeni zahtev tužilaca kojim su tražili da se obaveže tužena da tužiocima kao solidarnim poveriocima na ime naknade materijalne štete isplati 2.400.000,00 dinara a na ime naknade nematerijalne štete iznos od 29.232.000,00 dinara, ukupno 31.632.000,00 dinara sa zakonskom zateznom kamatom od 11.02.2010. godine kao dana podnošenja tužbe do isplate, kao neosnovan; odlučeno da svaka stranka snosi svoje troškove.

Protiv ove drugostepene presude tužioci su blagovremeno izjavili reviziju zbog bitnih povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava.

Vrhovni kasacioni sud je ispitao pobijanu presudu u smislu odredaba člana 399. Zakona o parničnom postupku - ZPP („Službeni glasnik RS“ broj 125/04, 111/09) koje se primenjuju na osnovu odredbe člana 506. stav 1. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“ broj 72/11), i utvrdio da revizija nije osnovana.

Prema utvrđenom činjeničnom stanju tužilja i tužioci su supruga i sinovi sada pokojnog H.K. - protiv koga je vođen krivični postupak zbog krivičnog dela ugrožavanja teritorijalne celine iz člana 116. stav 1. tadašnjeg KZ SRJ i krivičnog dela neovlašćeno nabavljanje, držanje, nošenje, izrada i prodaja vatrenog oružja, municije ili eksplozivnih materija iz 33. stav 3. u vezi stava 2. Zakona o oružju i municiji RS. Presudom Okružnog suda u Novom Pazaru K. 63/93 od 12.10.1994. godine sada pokojni H.K. bio je oglašen krivim za ova krivična dela koja su mu stavljena na teret i bila mu je izrečena kazna zatvora u trajanju od šest godina, a presudom Vrhovnog suda Srbije Kž1-491/95 od 25.03.1996. godine ukinuta je navedena presuda Okružnog suda u Novom Pazaru. Pravni prethodnik tužilaca bio je u pritvoru dve godine, devet meseci i dvadesetpet dana u periodu od 01.06.1993. godine do 26.03.1996. godine zbog osnovane sumnje da je izvršio ova krivična dela. Ovaj krivični postupak je nastavljen a pravni prethodnik tužilaca preminuo je tokom krivičnog postupka 19.02.2004. godine. Sada pokojni H.K. za života nije podnosio tužbu radi naknade materijalne ili nematerijalne štete zbog neosnovanog lišenja slobode, a krivični postupak protiv njega obustavljen je zbog njegove smrti rešenjima Opštinskog suda u Novom Pazaru Kt. 38/96 od 26.05.2004. godine. Tužioci su oglašeni za zakonske naslednike sada pokojnog H.K. rešenjem Opštinskog suda u Novom Pazaru O. 414/09 od 14.12.2009. godine, a tužbu u ovom sporu radi naknade štete podneli su 11.02.2010. godine navodeći da je sada pokojni H.K. bio neosnovano lišen slobode, da je za vreme provedeno u pritvoru doživeo teške psihičke traume, da je bio maltretiran fizički i psihički od strane lica zatvora gde se nalazio u pritvoru, zbog čega je trpeo intenzivne duševne bolove, prestao mu je radni odnos zbog pritvora, a posle puštanja iz pritvora nije mogao da zasnuje novi radni odnos da su duševne bolove zbog njegovog lišavanja slobode trpeli i članovi njegove porodice i da su imali materijalne troškove zbog poseta u zatvoru, troškove spremanja i nošenja hrane, troškove branilaca, radi pružanja pravne zaštite sada pokojnom H.K. koje je angažovao i on i članovi njegove porodice. Materijalnu štetu su opredelili na 2.400.000,00 dinara. Na ime naknade nematerijalne štete zahtevali su kao solidarni poverioci još 29.232.000,00 dinara ukupno 31.632.000,00 dinara.

Polazeći od tako utvrđenog činjeničnog stanja pravilno su nižestepeni sudovi primenili materijalno pravo kada su zahteve tužilaca odbili.

Naime, naknada nematerijalne štete zbog pretrpljenih duševnih bolova zbog povrede slobode u smislu člana 200. Zakona o obligacionim odnosima - ZOO predstavlja individualno potraživanje oštećenog prema štetniku zbog čega ova individualna novčana satisfakcija oštećenom ne predstavlja aktivnu nepodeljenu solidarnu

obligaciju tužilaca budući da su oštećeni obični a ne nužni suparničari u smislu člana 204. ZPP.

Izvor ove obligacije je u posebnim propisima kojima se uređuje krivični postupak: odredbama člana 541. do 549. Zakona o krivičnom postupku („Službeni list SFRJ“ 4/77, 36/77, 14/85, 26/86 – prečišćeni tekst, 74/87, 57/89, 3/90, „Službeni list SRJ“ broj 27/92, 24/94, 21/99, 44/99, 71/2000, 13/2001) važećeg u vreme lišenja slobode sada pokojnog H.K., odnosno odredbama čl. 556. do 576. Zakonika o krivičnom postupku („Službeni list SRJ“ 7/2001, 68/2002, „Službeni glasnik RS“ broj 58/2004, 85/2005, 115/2005, 46/2006, 49/2007, 122/2008, 20/2009, 72/2009, 76/2010), a pravo na naknadu štete imaju lica koja su neopravdano osuđena odnosno lica koja su neosnovano lišena slobode.

Naslednici neopravdano osuđenih lica i lica neosnovano lišenih slobode nasleđuju samo pravo oštećenog lica na naknadu imovinske štete, a ako je oštećeni već stavio zahtev naslednici mogu nastaviti postupak samo u granicama već postavljenog zahteva za naknadu imovinske štete u smislu člana 554. stav 1. u vezi člana 545. stav 4. navedenog Zakona o krivičnom postupku i člana 544. stav 1. u vezi člana 560. stav 4. navedenog Zakonika o krivičnom postupku.

Prema odredbama člana 204. Zakona o obligacionim odnosima potraživanje naknade nematerijalne štete prelazi na naslednike samo ako je priznato pravnosnažnom odlukom ili pismenim sporazumom. Pod istim uslovima to potraživanje može biti predmet ustupanja, prebijanja ili prinudnog izvršenja.

Imajući u vidu sve navedene okolnosti, potraživanje naknade ove nematerijalne štete za koju tužioci smatraju da je pretrpeo njihov pravni prethodnik zbog neosnovanog lišenja slobode ni, po oceni Vrhovnog kasacionog suda, nije prešlo na tužioce, budući da je krivični postupak protiv pravnog prethodnika tužilaca obustavljen u smislu člana 560. stav 3. navedenog Zakonika o krivičnom postupku zbog njegove smrti. Naknada štete ne pripada ni licu neosnovano lišenom slobode ako je krivični postupak obustavljen na osnovu člana 217. ovog Zakonika – zbog smrti okrivljenog, pa stoga ne pripada ni njegovim pravnim sledbenicima. To se odnosi i na naknadu materijalne štete za troškove branioca i na druge troškove koje je imao sada pokojni H.K. u krivičnom postupku.

Tužioci su tokom postupka isticali i da je pravni prethodnik tužilaca u zatvoru bio izložen nečovečnom postupanju jer je psihički i fizički maltretiran i da su te okolnosti i vođenje krivičnog postupka uzrokovale njegovu smrt, te da su tužioci pretrpeli duševne bolove ne samo zbog njegovog neosnovanog lišenja slobode već i zbog njegove smrti za koju nematerijalnu štetu po njihovim navodima odgovara tužena jer je posledica boravka sada pokojnog H.K. u zatvoru, pa su nižestepeni sudovi pravilno primenili materijalno pravo kada su zaključili da je potraživanje naknade ove štete u smislu člana 172. u vezi člana 200. i 201. ZOO zastarelo (član 376. ZOO) budući da je pravni prethodnik tužilaca preminuo 19.02.2004. godine, a da je tužba za naknadu nematerijalne štete po ovom osnovu podneta 11.02.2010. godine.

Zastarelo je potraživanje naknade materijalne štete koju su pretrpeli tužioci izdvajanjem sopstvenih sredstava radi podmirenja troškova boravka sada pokojnog H.K. u pritvoru u periodu od 01.06.1993. godine do 26.03.1996. godine u smislu člana 376. ZOO.

Vrhovni kasacioni sud je cenio navode revizije u pogledu dospelosti potraživanja naknade štete i odluke o prigovoru zastarelosti ovog potraživanja pa je našao da se navodima revizije – koja dospelost naknade ove štete vezuje za dan uručenja rešenja o obustavljanju postupka protiv sada pokojnog H.K., njegovom braniocu u krivičnom postupku, ne dovodi u sumnju pravilnost pobijane odluke, budući da naknada štete (nematerijalne i materijalne) ne pripada ni licu koje je bilo neosnovano lišeno slobode ako je krivični postupak obustavljen zbog smrti toga lica, pa to pravo ne mogu imati ni njegovi naslednici zbog čega je bez uticaja za ove osnove odgovornosti kada je rešenje o obustavi krivičnog postupka zbog smrti okrivljenog uručeno braniocu okrivljenog.

Ostale navode revizije kojima se na posredan ili neposredan način osporava ocena izvedenih dokaza i utvrđeno činjenično stanje, Vrhovni kasacioni sud nije ispitivao budući da se utvrđeno činjenično stanje u smislu člana 398. stav 2. ZPP revizijom i ne može pobijati.

Iz iznetih razloga, Vrhovni kasacioni sud je na osnovu ovlašćenja iz člana 405. stav 1. ZPP odlučio kao u izreci.

Predsednik veća-sudija

Snežana Andrejević, s.r.